

**Арассыыйа президенын гранын 2022 сыл күрээбин 2 түһүмэбин кыайыылаах
«Санарар кинигэ» бырайыак сүрэхтэниитин сценарийа**

Буолар күнэ, бириэмэтэ: 2023 сыл сэтинньи 22 күнэ, 11.00 ч.

Буолар сирэ: А.Черемных аатынан Амматаабы оҕо искусствотын оскуолата.

Сценарийы суруйда уонна тэрээһини ыытар: Ларионова Юлия Максимовна, Амматаабы киин библиотека кылаабынай методиһа.

Музыканын киэргэти: санарар кинигэттэн быһа тардылар (мустуу, регистрация кэмигэр), классической музыка (ытыааччы санарар кэмигэр), торжественной фанфары (награждение кэмигэр), «Мин көрөбүн сүрэхпинэн» (хаартыскаҕа түһүү, торт).

Слайд: ытыааччы бырайыагы олоххо киллэрэр үлэни сырдатарыгар слайд көстөр.

Музыкальной нүөмөр: Владимир Дедюкин. Иван Горнай тылларыгар, Татьяна Неустроева матыыбыгар «Мин көрөбүн сүрэхпинэн».

Вед.: (классической музыка тыаһыыр) Үтүө күнүнэн ытык мааны ыалдьыттар, күндү ааҕааччыларбыт!

Бүгүн биһиги, Саха народнай суруйааччыта Владимир Михайлович Новиков – Күннүк Уурастырап аатынан Амматаабы киин библиотека “Санарар кинигэ” бырайыагын сүрэхтэниитигэр мустан олоробут.

Хас биирдии киһи олоҕор кинигэ, хаһыат сүнкэн оруоллааҕа саарбахтаммат. Билэргит курдук кинигэ хайа баҕар киһиэхэ эрэллээх доҕор, истин сүбэһит, киэн аартыгы арыһар сүнкэн суолталаах. Оттон харахтарынан инбэлиит буолбут дьонно бу олоҕу кытта ситимниир, им-балай харананы кыйдыыр биир төһүү күүс буолар.

Амматаабы киин библиотека үлэтин биир хайысхатынан харабынан хааччахтаах дьону – кинигэ нөнүө олоҕу кытта тэннэ хардылыылыларыгар быстыбат ситим үөскүүрүгэр көмө буолар. Киин уонна нэһилиэк библиотекалара ааҕааччылар бу араналарыгар араас хабааннаах тэрээһиннэри ыытан, өрөспүүбүлүкэтээҕи күрэхтэргэ кытыннаран, аралдьытан ситимнээх үлэни ыыталлар. Бу сыралаах үлэ үтүө түмүгэ чаҕылхай ситиһиилэрдээх. Ол курдук, Амматаабы кииннэммит библиотечнай тиһик Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекалара сылы түмүктүүр, өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн бастын үлэлээхтэри бэлиэтиир күрэхтэригэр 2020, 2021, 2022 сыллар устата кыайыылаах үрдүк аатын сүгэр.

2022 сыллаахха Амматаабы киин библиотека методической отделын «Санарар кинигэ» бырайыага Арассыыйатаабы күрэх 2 түһүмэбэр «Социальное обслуживание, социальная поддержка и защита граждан» диэн хайысхаҕа кыайыылаабынан тахсан Президент Фондун Гранын ылан, 487179 солкуобай суумманан үбүлэммитэ.

Бырайыак 2021 сыллаахха тэриллит Амма улууһун библиотекардарын холбоһуктаах «Жемчужина» коммерческойа суох тэрилтэ бастакы кыайыыта буолар.

Бырайыак ааптардара, салайааччылары киин библиотека сүрүннүүр методистара Александрова Таисия Тихоновна - Саха республикатын культуратын туйгуна уонна Слепцова Анна Владимировна.

Партнердарынан Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекалары, Амма улууһун дьаһалтатын ыччат бэлиитикэтигэр уонна социальной эйгэҕэ управлениета уонна «Амма олоҕо» олохтоох хаһыат редакцията буолаллар.

Бырайыак сыалынан: Амматааҕы библиотечнай тиһик библиотекаларыгар сахалыы тылынан «сангарар» кинигэлэр фонотекалары тэрийии; харахтарынан көрбөт дьонно туһуланар уонна кинилэр бэйэлэрин төрөөбүт тылларынан – сахалыы тылынан тахсыбыт кинигэлэри билсэллэригэр кыаҕы биэрии буолар. Бырайыак бу сыалынан улууска төрөөбүт тыл эйгэтин тэрийиини, төрүт тыл баайын, сүмэтин харыстааһыны, сайыннарыыны уонна тарҕатыыны кэрэһэлиир.

Амма улууһугар көрбөттөр уопастыбаларыгар уопсайа 50 киһи учуокка турар уонна араас биричиинэнэн ааҕалларын ыарыҕатар 45 сааһыттан үөһэ 1252 киһи баара биллэр. Онон бу бырайыагынан ааҕааччылар бу араналарыгар анаан 2 «сангарар» кинигэ күн бүгүн онгоһуллан табыста. Бастакы кинигэҕэ 2 чаас 12 мүнүүтэ уһуннаах 7 айымньы, иккис кинигэҕэ 2 чаас 8 мүнүүтэ уһуннаах 6 айымньы кирирдэ. Баһылай Харысхал, Наталья Рязанская, Амма Даайыс, Елена Слепцова – Куорсуннаах, Надежда Андросова - Айтылы уо.д.а. саха суруйааччылары айымньылары талыллан кинигэлэртэн, сурунааллартан ылыллынылар. Кинигэ улахан дьонно уонна эдэр ыччакка анан табыста. Барыта 32 «сангарар» кинигэ тиражтанан, кинигэни истэр тифлофлешплеердар ылыллан 15 библиотека фондатын ханатарга бэлэм буоллулар.

Бэлиэтээн эттэххэ, «Сангарар кинигэ» бырайыак өрөспүүбүлүкэ библиотечнай ситимигэр, Амма улууһугар бастакы «хараначчы» буолара кэрэхсэбиллээх.

Вед.: Бырайыагы олоххо киллэрэр үлэ хардыытын кылгастык билиһиннэрэр буоллаахха, ааспыт сыл алтынны ыйыттан тэтимнээх үлэ саҕаламмыта (**экранна слайдовой материал көстөр**).

Бастатан туран, ааҕааччылартан ханнык айымньылары истиэхтэрин баҕаралларын туһунан ыйытык ыытыллан, айымньылар талыллыбыттара. Ааҕарга табыгастаах буоларыгар бэлэмнэнэн, сөбүлэннэрин биэрбит диктордарга тарҕатыллыбыта.

Бырайыак чэрчитинэн, үлэлиир хамаанда Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекаларыгар консультацияҕа кириэннэр диктордары кытта үлэ ымпыгын-чымпыгын, «сангарар» кинигэ устуутун туохтан саҕалыыры, уһуллубут матырыйаалы криптозащиталаах анал формака көһөрүүгэ туһалаах эппиэттэри ылбыттара.

Иккис, диктордарга аналлаах консультация куйаар ситимин нөҕүө барбыта. Консультацияны Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекалары үлэһиттэрэ, тифлоинженер ыппыттара уонна Саха Өрөспүүбүлүкэтин үтүөлээх артыыһа, опыттаах

диктор Елизавета Федотовна Потапова бэйэтин кэккэ сүбэтин биэрбитэ. Бу күн диктордар сүбэлээх памятка туппуттара, практически дьарыктанан айымньыларын ааҕан көрбүттэрэ.

Грант харчытыгар компьютер, принтер, флеш-карта, контейнер уонна санарар кинигэни истэргэ тифлофлешплеер ылыллан, уһуллуу үлэтэ ытыллыбыта.

Устууну, технической обработкатын, монтаһын киин библиотека технологтара, бырайыак хамаандатын чилиэннэрэ Тарабукин Александр Александрович уонна Неустроев Гаврил Эдуардович кыайа туттулар.

Бу курдук, санарар кинигэ уһуллан, технической уонна библиотечнай обработканы ааһан, чочуллан бу дьыл сэтинньи ыйыгар күн сириҥ көрдө.

Бырайыагы олоххо киллэриин устата тахсар уустук боппуруостары быһааран, методической, консультационнай көмөнү, кинигэ таһын ГОСТ – ка эппиэттир Брайль шириибинэн этикетканы онорон Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекалара көмөлөрө сүҥкэн буолар.

Вед.: «Санарар» кинигэ тахсарыгар сүрүн оруолу ылбыт дьоммутунан диктордарбыт буолаллар. Ол курдук, бырайыакка үлэлээтилэр: Иванов Иван Федорович - Амма улуһун култуураҕа уонна норуот айымньытын управлениетын салайааччыта уонна кини специалиһа Нестеров Николай Николаевич, Васильева Дария Егоровна – Амма Даайыс оҕо суруйааччыта, Рязанская Наталья Константиновна – Леонид Киренский аатынан Амматааҕы лицей саха тылын уонна литературатын учуутала, суруйааччы, Софронова Светлана Николаевна – улуустааҕы инбэлииттэр уопастыбаларын бэрэссэдээтэлэ, Стручков Анатолий Садотович – Амма улуһун администрациятын специалиһа, Саввинов Дмитрий Романович – Амматааҕы анал коррекционной оскуола – интернат учуутала, Игнатьев Степан Андреевич – Владимир Короленко аатынан Амма №1 орто оскуолатын директорын иитэр-үөрэтэр үлэҕэ солбуйааччы уонна начальнай кылаас учуутала Пешкова Саргылана Петровна, Корякин Николай Николаевич – Амматааҕы социальнай фонда отделениетын специалиһа уонна киин библиотека үлэһиттэрэ: Дьячковская Любовь Павловна, Евграфова Мария Аркадьевна, Винокурова Лариса Егоровна.

Диктордарбыт эппиэтинэстээх үлэлэрин быһыгар бириэмэ булан, көрбөт дьон кыһалҕатын өйдөөн, биһиэхэ кэлэн кинигэни санардыбыттара кэрэхсэбиллээх, биһигини олуһун диэн үөрдэр. Ыраас чөллөркөй куолаһынан аахпыт айымньылар ураты сыаналаах фонда, ааҕааччыларбытыгар күндү бэлэх буолар.

Вед.: «Санарар кинигэ» бырайыак ситиһилээхтик олоххо кирибитин бэлиэтиир кыһыл лентаны үөрүүлээх быһыыга-майгыга быһарга ынҕырабыт **(ведущай ынҕырбытын кэннэ сразу фанфары тыаһыыр):**

1. Макарова Светлана Егоровнаны – Амматааҕы кииннэммит библиотечнай тиһик дириэктэрин солбуйааччытын, бырайыак хамаандатын: Александрова Таисия Тихоновнаны, Слепцова Анна Владимировнаны, Тарабукин Александр Александровичы уонна Неустроев Гаврил Эдуардовичы.

Вед.: Эбэрдэ чаасыгыгар тийэн кэллибит:

1. Ол курдук, бүгүн биһиэхэ Өрөспүүбүлүкэтээҕи көрбөттөр анал библиотекаларын видеоэбэрдэлэрин быттылар, болжомто экранна (**экранна видеоэбэрдэ көстөр**).

Вед.: (классической музыка тыаһыыр) Бүгүһнү үөрүүлээх күһнэ эбэрдэ тыл барар (тыл барар):

1. Бураев Василий Ивановичка - Амма улууһун баһылыгыһ бастакы солбуйааччыгыгар (тыл эппитин кэһнэ диктор награждениены аабар, награждениеба фанфары тыаһыыр)

2. Артемьев Михаил Алексеевичка - «Амма нэһилиэгэ» муниципальной тэрилии аба баһылыгар.

3. Иванов Иван Федоровичка - Амма улууһун култуура уонна норуот айымныгыһын управлениетыһ салайааччыгыгар. (тыл эппитин кэһнэ диктор награждениены аабар, награждениеба фанфары тыаһыыр)

4. Смирникова Гуйаара Васильевна - Амма улууһун дьаһалтатыһ ыччат бэлиитикэтигэр уонна социальной эйгэбэ управлениетыһ сүрүһнүүр специалиһыгар.

5. Наумова Ольга Михайловна - Амматаабы Социальной көмүскэл элбэх өрүттээх Киинин реабилитологар.

6. Устинова Александра Николаевнаба - Амматаабы харахтарыһан инбэлииттэр обществоларыһ бэрэссэдээтэлигэр.

7. Софронова Светлана Николаевнаба – Амма улууһун инбэлииттэр обществоларыһ бэрэссэдээтэлигэр.

Вед.: Биһиэхэ бүгүн бэйэтин музыкальной эбэрдэтин тиэрдэ кэллэ – Владимир Дедюкин. Иван Горнай тылларыгар, Татьяна Неустроева матыыбыгар «Мин көрөбүн сүрэхпинэн». Махтал Владимирга!

Вед.: (классической музыка тыаһыыр) Билигин тыл барар: Макарова Светлана Егоровнаба - Амматаабы кииннэммит библиотечнай тиһик директорыһ солбуйааччыга (диктор аабар, махтал сурук партнердарга, диктордарга туттартыыр кэмигэр фанфары тыаһыыр).

Вед.: (классической музыка тыаһыыр) “Сангарар” кинигэлэри уонна тифлофлешплеердары улуус библиотекаларыгар үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарарга сыһанаба ыһырабыт: бырайыак ааптардарыһ Александрова Таисия Тихоновһаны уонна Слепцова Анна Владимировһаны.

Вед.: «Сангарар» кинигэлэри уонна тифлофлешплеердары туттарыллар (тифлофлешплеердары уонна сангарар кинигэлэри туттартыыр кэмигэр фанфары тыаһыыр):

1. Күннүк Уурастыырап аатынан Амматаабы киин библиотека аабааччыны кытары үлэлиир салаа сэбиэдиссэйигэр Сидорова Елизавета Владимировнаба.
2. Константин Туйаарыскай аатынан Абажатаабы олохтоох модельнай библиотека сүрүннүүр специалиһыгар Яковлева Юлия Аркадьевнаба
3. Алтаннаабы олохтоох библиотекатын сэбиэдиссэйигэр Соловьева Алена Алексеевнаба
4. Амма-Наахаратаабы олохтоох библиотекаба Унарова Екатерина Николаевнаба
5. Бетүгүнээби олохтоох библиотекаба Семенова Лилия Афанасьевнаба
6. Болугурдаабы олохтоох библиотека сэбиэдиссэйигэр Егорова Марианна Иннокентьевнаба
7. Майскайдаабы олохтоох библиотекаба Устинова Анна Леонидовнаба
8. Сатабайдаабы олохтоох модельнай библиотекаба Егорова Раиса Романовнаба
9. Соморсуннаабы олохтоох библиотекаба Давыдова Ксения Алексеевнаба
10. Р.В. Илларионова аатынан Чакырдаабы олохтоох модельнай библиотекаба Игнатьева Матрена Анастасовнаба
11. Чапчылбанаабы олохтоох библиотека Дьячковская Елена Алексеевнаба
12. Сэргэ-Бэстээби олохтоох библиотекаба Конникова Устинья Ивановнаба.

Вед.: (классической музыка тыаһыыр) «Сангарар» кинигэ таһаарытыгар сүрэхтэрин сылааһын биэрэн, ис дууһаларыттан кыһаллан үлэлэспит, бары өттүнэн көмөлөспүт партнердарбытыгар, диктордарбытыгар, бүгүн ынырыбытын ылынан кэлбит күндү ыалдыттарбытыгар ис сүрэхпититтэн махтанабыт!

Үтүө доруобуйаны, санаабыккыт салаллан истин, бажа санаабытын барытын туруулаһан ситиһэн иһин. Бар дьоннутун үөрдэ-көтүтэ этэннэ ньир-бааччы олорун, үлэлээн, айын, тутун. Бука барыгытыгар үтүөнү – кэрэни бажарабыт! Манан биһиги “сангарар” кинигэбит сүрэхтэниитэ түмүктэнэр, болжомтобут иһин махтанабыт.

Вед.: Убаастабыллаах ыалдыттар, эһигини барыгытын уопсай хаартыскаба түһүүгэ уонна бырааһынныктаабы торка, сылаас чэйгэ ынырабыт («Мин көрөбүн сүрэхпинэн» ырыа тыаһыыр).

Уопсай хаартыскаба түһүү.